



Verborgen juweel achter de muur

Pelgrims die naar Israël reizen om een bezoek aan de heilige plaatsen te brengen zijn niet zo vreemd. De Westelijke Jordaanoever blijft echter voor menigeen verborgen. KN maakte een reis door Palestijns gebied en ontdekte de schitterende natuur, maar ook de moeilijke omstandigheden van zijn bewoners.

ESTHER RAAIJMAKERS
EN MIEKE GROENEWEGEN

Met volgestoude backpacks wurmen we ons in een klein busje op het Arabisch busstation in Jeruzalem. Een Arabische man draait zich om en kijkt geïnteresseerd naar onze tassen. "Where are you going to?" "Ramallah", antwoorden we beiden. Hij glimlacht warm en zegt: "Welcome to Palestine", een zin die we tijdens de reis nog regelmatig zullen horen. Als westerlingen trekken we de aandacht. Er zijn geen andere toeristen te zien, alleen gesluierde vrouwen en door de zon gebruinte mannen. Wat bezielt ons, twee meiden van in de twintig? Is het wel verstandig rond te reizen in een overwegend Arabische omgeving die bekend staat als conflictgebied? Volgens het ministerie van Buitenlandse Zaken lopen we in Palestijns gebied kans slachtoffer van geweld te worden. Maar onze nieuwsgierigheid wint het van de angsten en bezwaren. Vanuit Jeruzalem reizen we naar Ramallah en van daaruit in een rechte lijn naar Nablus en Jenin dat in het uiterste noorden van Palestijns gebied ligt.

Modebewust

Het busje begint te rijden. Langzaam veranderen de Hebreeuwse letters op de reclameborden in Arabische tekens. Het straatbeeld wordt rommeliger en bergen afval in het landschap bederven het uitzicht. Wat nog het meest in het oog springt, zijn de aan ons voorbij flitsende grauwe massieve blokken beton. Het is de muur die Israël bouwde om zijn land tegen geweld van terroristen uit Palestijns gebied te beschermen. Het busje passeert verschillende checkpoints, maar ondervindt hier weinig hinder van. We krijgen het vermoeden dat het Israël weinig interesseert welke mensen Palestijns gebied binnengaan. We arriveren in Ramallah, de hoofdstad van de Palestijnse Gebieden, waar het hoofdkwartier van de Palestijnse Autoriteit zetelt. Soldaten in blauwe legerpakken met geweer



op de borst houden het gebouw nauwlettend in het oog. Hoewel de vrouwen hier een hoofddoek en verhullende kleding dragen, komen ze heel modern en modebewust over. Vrouwen op hoge hakken zijn geen uitzondering en de gezichten verklappen het gebruik van make-up. Af en toe komen we zelfs een vrouw in een t-shirt tegen. Mannen trekken zich terug in cafés en roken waterpijp.

De enige toeristen

De volgende stad die we aandoen is Nablus. Hoe dieper we de Palestijnse gebieden inreizen, des te ruiger en ongerepeter de natuur wordt. Heuvels bezaaid

'Ik kan niet leven zonder het conflict, ik ben eraan verslaafd'

met groene olijfbomen die afsteken tegen de bruine aarde. Waar we in Ramallah nog wel eens een enkele verdwaalde toerist zagen, lijken we in Nablus de enige te zijn. Wolken hangen niet ver boven de stad en werpen schaduwen op het bergachtige landschap. We spreken met de 34-jarige Waddah die een apotheek in het centrum van Nablus heeft. Hij vertelt dat de situatie in de Westelijke Jordaanoever nu beter is dan twee jaar geleden. Er zijn minder checkpoints, waardoor het gemakkelijker is te reizen, maar het leven blijft lastig. Waddah heeft bijvoorbeeld geen toestemming Israël te bezoeken.

Ondanks dat blijft hij trouw aan zijn moederland: "Al zou iemand mij een goed salaris aanbieden in het buitenland, ik zou niet vertrekken. Ik heb het recht hier te leven."

De 19-jarige Nour uit Tulkarm denkt hier anders over. Het is haar grootste wens te vertrekken naar Kroatië, het land waar haar moeder vandaan komt. Ze studeert bouwkunde aan de universiteit in Nablus, maar vindt het niveau te laag. "Als ik kans zie om weg te gaan, doe ik dat. Alleen mijn vader geeft daar geen toestemming voor." Door haar dubbele nationaliteit kan ze wanneer het haar uitkomt naar Israël. Daarmee heeft zij een uitzonderingspositie. Haar vriendin, een hip geklede moslima met een collegeblok onder de arm, kan dit bijvoorbeeld niet. Mustafa, een 24-jarige westerse geklede jongeman met een grote bos donkere krullen, woont zijn hele leven al in een groot vluchtelingenkamp in Jenin. Sinds drie jaar werkt hij als docent fotografie bij het Freedom Theatre, dat op de grens van de stad en het vluchtelingenkamp staat. Het is de enige plaats in de Palestijnse gebieden waar de jeugd workshops in verschillende kunstdisciplines krijgt om de sociale situatie te veranderen. In dit gebied van twee vierkante kilometer leeft hij al zijn hele leven, samen met zestienduizend anderen. Het is een hechte gemeenschap met een sterke sociale controle. "Iedereen ziet wat je doet, we zijn één grote familie." Toch is het geen goede omgeving om in te leven. "Een groot aantal mensen dat hier leeft, leidt aan posttraumatische stressstoornis. Ook is er veel werkloosheid. Maar", zegt

hij laconiek, "je raakt gewend aan moeilijke dingen." Mustafa heeft in verschillende 'vrije' landen geleefd, waaronder Duitsland en Zweden, maar is niet van plan weg te gaan uit Jenin. "Ik kan niet leven zonder het conflict, ik ben eraan verslaafd."

Israëliëse vlaggen

Op het busstation van Jenin is het een drukte van belang. Bussen zijn in geen velden of wegen te bekennen, wel massa's felgele taxi's. Speurend kijken we om ons heen, op zoek naar de bus die ons hier heeft gebracht. Een vlotte, jonge, Engelssprekende man zegt dat er vandaag geen bussen meer rijden en regelt

Er zijn minder checkpoints, maar het leven blijft lastig

dat we met de taxi voor 14 shekel naar Nablus kunnen gaan. Langzaam maar zeker vult het taxibusje zich en daar zitten we dan met vier Arabische mannen. Levensgrote cactussen flitsen voorbij. Berg op, berg af. De taxi scheurt verder over de asfaltweg die vaak scherpe bochten kent; regelmatig moet hij uitwijken voor kinderen die midden op de weg lopen. Aan weerszijden van de weg is nu en dan een rotswand met afgebrokkelde stenen te zien, dan weer gras. Opvallend zijn de vele helderwitte grafstenen langs de weg die afsteken tegen het frisgroene gras en de blauwe lucht. Op de laatste

plekken zie je ze. Soms maar een, soms een groepje bij elkaar. De een nog heel klein, waarschijnlijk van een kind, de ander groter. Meer en meer blokkenflats ontsieren het landschap. Welkom terug in Nablus.

Kwamen we op de heenweg regelmatig onbemande checkpoints tegen, de terugweg is een heel ander verhaal. Een kwartier na vertrek uit Nablus is het raak. De auto's gaan stapvoets rijden, een blauw gebouwtje in het midden van de weg doemt op. Een van de drie soldaten houdt ons aan en controleert de paspoorten. Na een snelle blik geworpen te hebben op de paspoorten van de toeristen, loopt de militair weg met die van de vier andere inzittenden, Palestijnen. Hij gebaart naar de chauffeur dat hij de auto aan de kant moet zetten. Nadat de legitimatiebewijzen van onze Palestijnse medereizigers uitgebreid zijn onderzocht, mogen we verder rijden. En dit was niet de laatste keer. Een van onze medereizigers, een Amerikaanse vrouw met kortgeknipt blond haar en een rood-wit-geblokte Palestijnse sjaal, wijst naar buiten: "Zie je die groepjes huizen met rode daken? Israël heeft op elke vruchtbare berg een nederzetting, zodat het meer macht krijgt in het gebied." Nadat we het laatste checkpoint 'Kalandia' voorbij zijn, wapperen er aan de zijden van de weg meer en meer Israëliëse vlaggen. Op de weg neemt het aantal gele nummerborden met zwarte letters toe. We passeren de inmiddels vertrouwd geworden muur die overgaten in beton in hekwerk. De Westelijke Jordaanoever hebben we achter ons gelaten. Welkom in Israël.